

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

CO₂-voortgangsverslag en energieactieplan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

RVO 1 januari 2023 t/m 30 juni 2023

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Inhoudsopgave

1. Basisgegevens	3
1.1. Beschrijving van de organisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3
1.2. Verantwoordelijken CO2-Prestatieladder	3
1.3. Referentiejaar	4
1.4. Rapportageperiode	4
1.5. Verificatie	4
2. Afbakening	4
2.1. Organisatiegrenzen	4
2.2. Wijziging organisatie	4
2.3. CO2-gunningsprojecten	4
3. Berekeningsmethodiek	5
3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	5
3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek	5
3.3. Uitsluitingen	5
3.4. Opname van CO2	5
3.5. Biomassa	5
3.6. Onzekerheden	5
4. CO2-emissies	6
4.1. CO2-voetafdruk basisjaar	6
4.2. CO2-voetafdruk rapportageperiode	6
4.3. Trend over tijd per categorie	7
4.4. Doelstellingen	8
4.5. Voortgang doelstellingen (per scope)	9
4.6. Reductiedoelstelling wagenpark zero-emissie	9
4.7. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (OV- Auto zakelijk)	9
4.8. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (vliegreizen)	10
4.9. Reductiedoelstelling Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030	10
4.10. Reductiedoelstelling Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen	11
4.11. Reductiedoelstelling Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen.	11
4.12. Reductiedoelstelling Afval (Scope 3)	12
4.13. Reductiedoelstelling ICT (Scope 3)	12
4.14. Reductiedoelstellingen Duurzaam Hybride werken (Scope 3):	13
5. Initiatieven	14

Inleiding

Het opstellen van de periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-Prestatieladder is ingevoerd door RVO. Deze stuurcyclus staat beschreven in het CO₂-Managementplan RVO periode 2019- 2030.

Deze periodieke rapportage is opgesteld door het team Duurzaam RVO en beschrijft alle zaken zoals beschreven in §9.3.1 punt a t/m t uit de NEN-EN-ISO 14064-1:2019.

De volgende aspecten uit de ISO 14064-1 zijn tenminste beschreven in dit rapport:

Beschrijving van de organisatie (a), Verantwoordelijken (b), Rapportageperiode (c), Organisatorische grenzen (d), Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren (f, m, n, o, r, t), Opname van CO₂ (g, h), Biomassa (f, g), Directe en indirecte emissies (i, j), Referentiejaar (k, l), Wijzigingen berekeningsmethodiek (k), Uitsluitingen (h), Herberekening basisjaar en historische gegevens (j,k), Onzekerheden (p) en Verificatie (s).

1. Basisgegevens

1.1. Beschrijving van de organisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De Rijksoverheid zet zich in voor een uitstekend ondernemersklimaat. Ministeries stippelen daar beleid voor uit. De taak om dit beleid uit te voeren ligt bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Ondernemend Nederland kan bij ons terecht met vragen op het gebied van duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Onze specialisten maken zich dag in dag uit sterk om ondernemende Nederlanders en beleidsmedewerkers vooruit te helpen. Wij bieden voorlichting en advies, financiering, de juiste contacten of gewoon een goed gesprek. We stellen regelingen op, voeren ze uit en zorgen dat wetten en regels worden nageleefd. RVO is een zelfstandig onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Practise what you preach

In 2019 is het nationale Klimaatakkoord afgesloten waarin maatregelen zijn afgesproken waarmee Nederland in 2030 55% emissiereductie bereikt, ten opzichte van 1990. Dit is een grote opgave voor de samenleving. De Rijksoverheid wil verantwoordelijkheid nemen door als organisatie zelf het goede voorbeeld te geven. Daarom is in het Klimaatakkoord het hoofdstuk 'voorbeeldrol Rijk' opgenomen met de doelstelling "klimaat neutrale bedrijfsvoering in 2030".

Deze doelstelling is als ambitieus te kwalificeren gegeven de uitdaging dit te realiseren bij de uitstoot in de bedrijfsvoering. In 2019 hebben de ministeries EZK en LNV en de daarbij horende diensten, onder wie RVO, het manifest verduurzaming bedrijfsvoering opgesteld. Het manifest staat voor de bijdrage van de verschillende dienstonderdelen aan de opdracht van een klimaat neutrale bedrijfsvoering.

In het manifest staan de volgende zeven speerpunten:

- 100% zero-emissie van het wagenpark in 2028
- maximaal 35% restafval eind 2020
- klimaatvriendelijke catering
- het verbeteren van maatschappelijk verantwoord inkopen
- duurzame ICT
- vermindering van de CO₂-uitstoot van de zakelijke mobiliteit met 50% in 2030
- verbetering datavoorziening, waaronder CO₂-footprint en CO₂-managementsysteem

Met deze speerpunten geeft RVO invulling aan het statement "Practise what you preach" en streeft als koploper/voorloper hier invulling aan te geven op het gebied van verduurzaming. RVO wil hiermee het belang van maatregelen omtrent het afbouwen van emissies waar RVO een sterke invloed op heeft in de bedrijfsvoering en de keten onderstrepen.

RVO is gecertificeerd voor de CO₂-Prestatieladder op niveau 4. De CO₂- Prestatieladder helpt organisaties om hun CO₂-uitstoot inzichtelijk te maken en te verminderen. Hiermee is een van de (duurzame)concern doelen van 2022: Het certificeren van RVO op niveau 4 van de CO₂PL gerealiseerd. De ambitie voor RVO is om zich te kwalificeren op niveau 5 van ladder in 2025 evenals I&W/Rijkswaterstaat waar de meeste overige ministeries op niveau 3 acteren wil RVO voor oplopen. RVO wil hiermee maatschappelijke impact creëren in de ketens/sectoren waarin zij actief is.

1.2. Verantwoordelijken CO₂-Prestatieladder

De algemene directie RVO is eindverantwoordelijk voor het behalen van de RVO-duurzaamheidsdoelen, waaronder die voor CO₂-reductie. Besluiten over maatregelen worden genomen binnen de reguliere sturingslijnen, zoals de Duurzaamheid stuurgroep.

Figuur Organogram RVO - ("oude" versie, op dit moment vindt (re)organisatie plaats van de huidige opzet in kader van Strategie 2025: Kompas voor een duurzame toekomst).

Verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de CO₂-Prestatieladder is:

- Directieniveau, Peter van der Woude, plv directeur FIFZ,
- Afdelingsniveau, Mardi Brouwer,
- Managementniveau, Jeroen Nol,
- Teamniveau, Chris Steensma (Projectleider CO₂PL).

Stuurgroep

Geeft sturing waar nodig in de ideeënvorming reductiemaatregelen en reductiedoelstellingen en de concrete uitwerking daarvan binnen de CO₂-Prestatieladder:

- Peter van der Woude, plv. directeur FIFZ, voorzitter,
- Mardi Brouwer, Afdelingsmanager FIFZ,
- Saskia Hallenga, Manager Nationale programma's,
- Martijn Kromjongh, Manager Subsidies,
- Annemarie Groenewoud, Afdelingsmanager Kernprocessen,
- Andre van Ommeren, Afdelingsmanager Internationale programma's,
- Saskia Rensen, Manager Communicatie,
- Feikje Krikke, lid,

- Chris Steensma, lid/projectleider,
- Sanne Boogers, lid/coördinator (ai).

1.3. Referentiejaar

Het referentiejaar is 2019 voor de RVO organisatie.

1.4. Rapportageperiode

1 januari 2023 t/m 30 juni 2023

1.5. Verificatie

De CO₂-footprint (halfjaar) is niet geverifieerd door erkende instantie. Het basis jaar is wel geverifieerd. Onze registratie tool Smarttrackers maakt gebruik van de meest actuele emissie coëfficiënten.

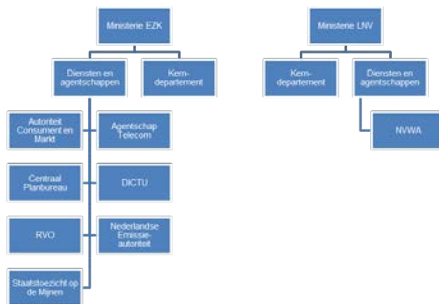
2. Afbakening

2.1. Organisatiegrenzen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is een organisatie die ruim 6.500 medewerkers telt, verdeeld over 7 vestigingen heeft besloten zich zelfstandig te laten certificeren op niveau 4 van de CO₂-Prestatieladder. Om te kunnen bepalen wat allemaal binnen de grenzen van de uitvoeringsdienst valt is er ten eerste een organisatorische grens vastgesteld. Deze terminologie wordt door het Handboek van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO) gebruikt en bepaalt wat de afbakening is van een organisatie.

De grens is opgesteld volgens de eisen van het Greenhouse Gas Protocol, zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het Handboek CO₂-Prestatieladder versie 3.1. Voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is het niet mogelijk om de bepaling aan de hand van een Kamer van Koophandel-uittreksel te bepalen.

Om deze reden is besloten om de mate van zeggenschap over directies als uitgangspunt te nemen. Op deze wijze is er bepaald of RVO invloed kan uitoefenen op de betreffende directies en eventueel mee moeten worden genomen in de organisatiegrenzen. Tevens vindt u in dit document een overzicht van de directies en de bijbehorende structuur. Separaat is een boundary beschrijving opgesteld in de vorm van een Nota.

Figuur Organogram Ministerie EZK/LNV

De organisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) bestaat uit de volgende directies;

- Algemene directie (inclusief Interne Audit Dienst en Concernstaf, Personeel & Organisatie)
- Directie Kernprocessen EU Directie Kernprocessen NL en Juridische Zaken
- Directie Nationale Programma's (inclusief Netherlands Space Office)
- Directie Internationale Programma's
- Directie Financiële Zaken, Informatiemanagement en Facilitaire Zaken
- Directie Klant, Advies en Informatie.

2.2. Wijziging organisatie

Sinds 1 juli 2020 is het Instituut Mijnbouwschade opgericht. Het IMG is een zelfstandig bestuursorgaan. Volgens de operationele zeggenschap methode die we voor het ministerie hebben gehanteerd vallen ZBO's buiten de scope van de CO₂-prestatieladder. Er zijn verder geen significante wijzigingen in de organisatie in de afgelopen periode.

2.3. CO₂-gunningsprojecten

Er is geen sprake van projecten met gunningvoordeel.

3. Berekeningsmethodiek

3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Deze periodieke rapportage is tot stand gekomen op basis van het reglement van de CO₂-prestatieladder conform handboek 3.1 zoals gepubliceerd in juli 2020 door SKAO.

De emissiefactoren zijn vastgesteld op basis van de website CO₂-emissiefactoren.nl, waarbij de wijzigingslijst van SKAO als leidend wordt beschouwd.

3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodiek.

3.3. Uitsluitingen

Er zijn geen significante emissiebronnen niet meegenomen in de CO₂-voetafdruk.

3.4. Opname van CO₂

Er is geen sprake van opname van CO₂.

3.5. Biomassa

Er wordt binnen de organisatie geen gebruikgemaakt van biomassa.

3.6. Onzekerheden

Energie stroom	Brondata	Onzekerheden
Elektriciteitsverbruik panden	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en specialties via opgave verhuurder BVO gegevens uit Huisvestingsplan maart 2021	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
Elektriciteitsverbruik Data centra	Gebaseerd op opgave beheerder middels gebruiksrapportage	Niet zichtbaar te herleiden tot energie leverancier nota. Daarnaast is specifiek verbruik naar RVO (servers) nog nader te specificeren
Gasverbruik panden	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en specialties via opgave verhuurder BVO gegevens uit Huisvestingsplan maart 2021	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
(Stads)warmte	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en specialties via opgave verhuurder BVO gegevens uit Huisvestingsplan maart 2021	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
(Zakelijke) OV kilometers	SHUTTEL-rapportages decentraal per dienst. Taxi-ritten, huurauto's en internat. trein: via TEMrapportages uitgewerkt in dashboard EZK/LNV Nationale taxiriten: FMHrapportage	SHUTTEL rapportages kunnen niet centraal opgevraagd worden. Hierdoor afhankelijkheid van diverse personen voor het opleveren van de gegevens. Rapportages Internat.trein niet optimaal: geen km's in genoemd waardoor handmatige berekening nodig is internat. huurauto's: idem maar ook arbeidsintensief en complex door aantal aannames en schattingen.
(Zakelijke) reizen privé-auto	Centraal voor alle diensten: InformatievoorzieningEZK-LNV@minezk.nl Via dashboard EZK/LNV	Geen onderscheid in zakelijke dienstreizen en woon-werkverkeer. Nu op basis van schatting per dienst.
Zakelijke vluchten	TEM rapportages alle diensten uit dashboard EZK/LNV 2021: directe toegang tot VCK travel via Dashboard	Handmatig verdeling in korte, middellange en lange vluchten
Keten Afval	Bron gegevens zijn niet via een centraal systeem verkregen, maar via diverse kanalen(van afval verwerkers en CDV's).	Dit bemoeilijkt het controleren van de volledigheid van de stromen.

Keten ICT	In 2019 is men in gebruik zijnde apparaten op een andere manier gaan rapporteren.	De methode die voor 2019 werd gebruikt was niet geschikt om onderscheid te maken tussen nieuwe en bestaande apparatuur.
Keten Hybride werken	Wij hebben geen inzage in het energieverbruik of de afvalproductie bij de medewerkers thuis. Alleen de door RVO uitgegeven ICT middelen zijn bekend.	Privé verbruik cijfers medewerkers zijn niet inzichtelijk.

4. CO₂-emissies

4.1. CO₂-voetafdruk basisjaar

N.B. scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer.

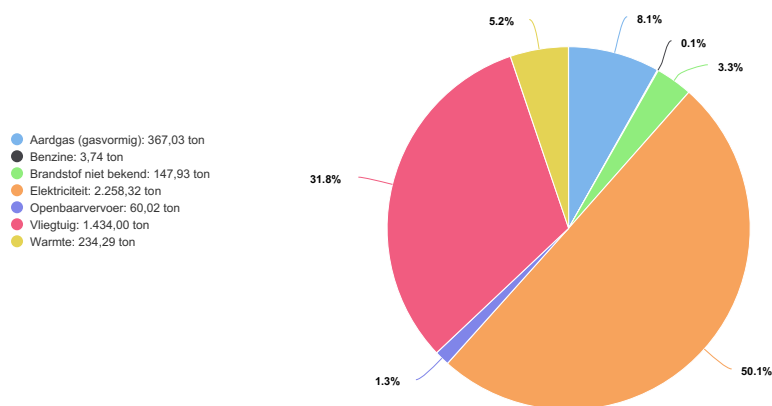
In 2018 heeft RVO voor de eerste keer een footprint in kaart gebracht, waarna we in 2019 de footprint in gezamenlijkheid met de EZK/LNV community hebben bepaald.

Vanwege de samenwerking binnen de EZK/LNV community, waarbij alle organisatieonderdelen behoorde binnen de organisatorische grenzen van EZK/LNV gezamenlijk 2019 als referentiejaar hebben aangeduid, zal RVO dat voor de eigen certificering idem aanhouden als referentie, om zodoende ook mogelijke verwarring m.b.t. reductiepercentages te voorkomen.

De cijfers van het referentiejaar zijn in deze rapportage niet aangepast.

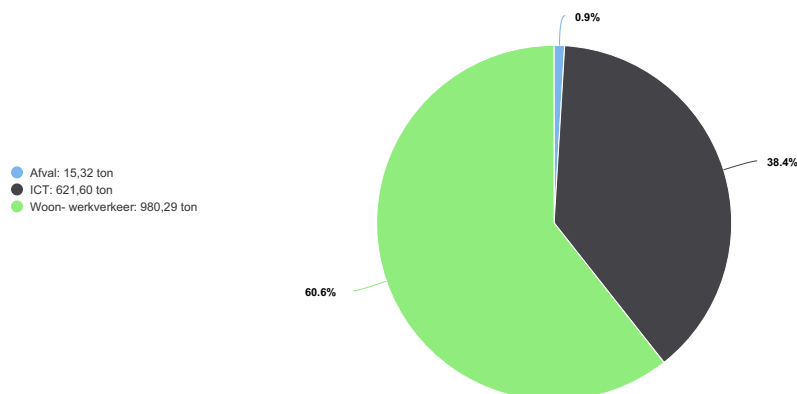
CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer (4.505 ton)

S1 2019

CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (1.617 ton)

S1 2019

4.2. CO₂-voetafdruk rapportageperiode

scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer

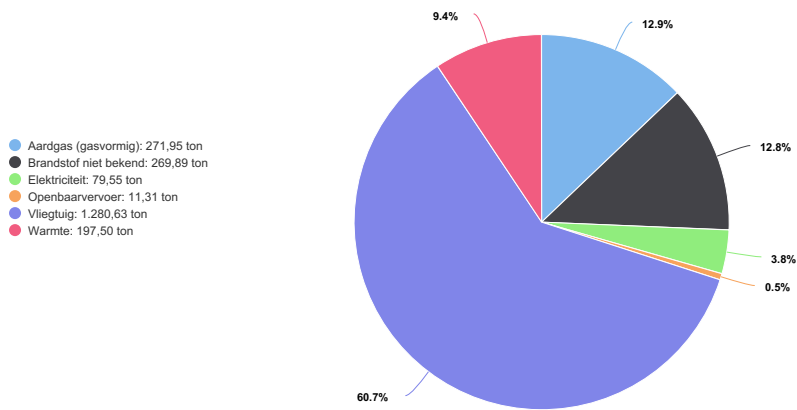
Eerste halfjaar 2023 toont een fors lagere uitstoot opzichte van het basis jaar, mede gerealiseerd door vergroening van elektriciteit. De uitstoot door vliegen neemt wel toe, maar zit in absolute zin zitten we nog onder niveau van 2019 als totaal. De afgesproken reductie wordt echter niet gehaald ten opzichte van het referentie jaar.

scope 3 exclusief zakelijk verkeer

Voor scope 3 is te zien dat de besparing zit in de reductie bij ICT(data centra) door verbetering van inzicht. Wel meer woon- werkverkeer doordat medewerkers weer meer op kantoor zijn en bezoeken afleggen. Niveau ligt wel nog onder stand van 2019.

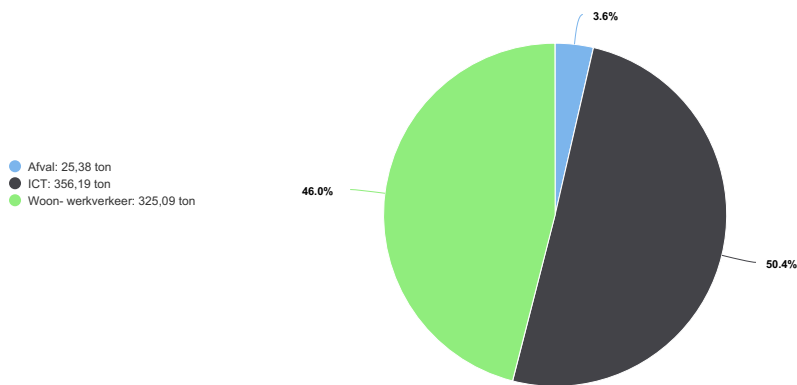
CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer (2.111 ton)

S1 2023

CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (707 ton)

S1 2023

4.3. Trend over tijd per categorie

Scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer

De CO₂-footprint toont een stijgende lijn ten opzichte van het eerste half jaar over 2022. Ten opzichte van 2019 is de reductie van de uitstoot van elektriciteit goed zichtbaar doordat RVO dit heeft vergoend middels GVO's.

De stijging die nu goed zichtbaar is in 2023 komt door de toename op scope 1&2 door:

- Lichte stijging van aardgas verbruik
- Lichte stijging verbruik brandstof voor zakelijke dienstreizen met privé auto's
- Grote stijging vliegen
- Lichte stijging verbruik van warmte.

Wat zich vertaald in een stijgende trend van de CO₂-footprint van RVO voor scope 1&2.

Scope 3 exclusief zakelijk verkeer

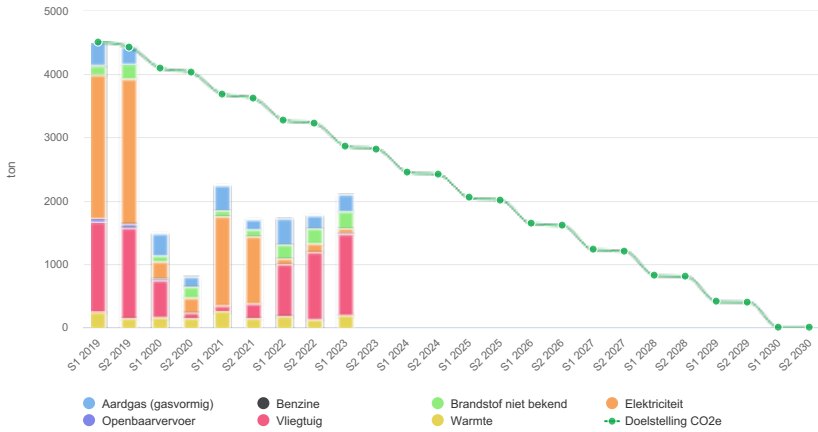
De lichte Stijging die zichtbaar is in 2023 komt door:

- Daling ICT uitstoot
- Stijging woon-werkverkeer doordat we weer vaker naar kantoor komen met de auto en bedrijf/eventsbezoeken afleggen.

Een hogere stijging is voorkomen door een relatief grote daling op ICT uitstoot.

CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer

01-01-2019 t/m 31-12-2030

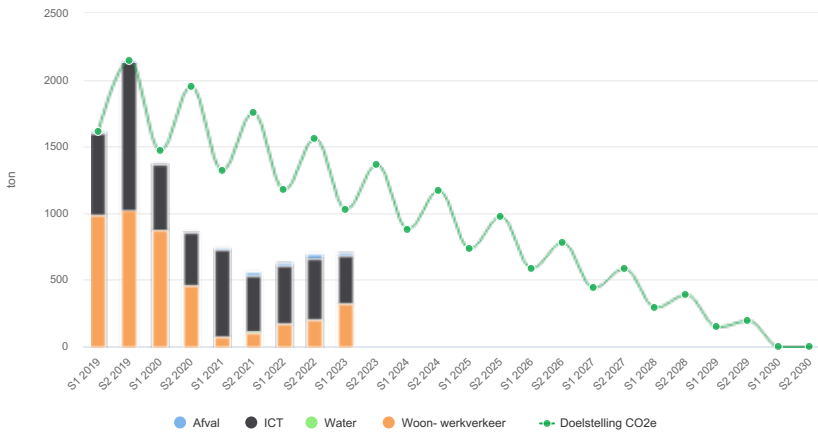

CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer (ton)

	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024	S1 2025	S2 2025	S1 2026	S2 2026	S1 2027
Aardgas (gasvormig)	367,03	274,95	335,27	163,36	405,03	156,03	403,66	206,73	271,95								
Benzine	3,74	3,74	3,40	3,01					0,00								
Brandstof niet bekend	147,93	231,69	103,73	165,94	96,98	104,69	223,70	237,72	269,89								
Elektriciteit	2.258,32	2.291,24	263,06	239,68	1.397,67	1.060,97	100,13	128,00	79,55								
Openbaarvervoer	60,02	62,12	31,22	4,48	1,76	4,69	5,77	9,22	11,31								
Vliegtuig	1.434,00	1.434,00	592,92	93,51	97,65	231,48	812,33	1.065,16	1.280,63								
Warmte	234,29	135,40	151,95	143,55	253,67	148,75	177,12	120,05	197,50								
Totaal	4.505,33	4.433,15	1.481,56	813,54	2.252,76	1.706,63	1.722,70	1.766,88	2.110,83								
Doelstelling CO ₂ e	4.505,33	4.433,15	4.095,35	4.029,73	3.685,36	3.626,32	3.275,38	3.222,90	2.865,39	2.819,48	2.455,41	2.416,07	2.049,93	2.017,08	1.639,94	1.613,67	1.229,96

CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer

01-01-2019 t/m 31-12-2030

CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (ton)

	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024	S1 2025	S2 2025	S1 2026	S2 2026	S1 2027	S2 2027	S1 2028
Afval	15,32	13,41	13,02	10,28	18,18	32,18	23,37	33,54	25,38										
ICT	621,60	1.109,90	494,09	397,33	652,28	423,52	434,53	458,16	356,19										
Water					1,44	2,15	4,82	4,86	0,10										
Woon-werkverkeer	980,29	1.020,40	870,39	458,59	72,21	107,56	170,22	199,20	325,09										
Totaal	1.617,21	2.143,70	1.377,50	866,19	744,11	565,41	632,95	695,77	706,76										
Doelstelling CO ₂ e	1.617,21	2.143,70	1.470,05	1.948,63	1.322,88	1.753,55	1.175,71	1.558,47	1.028,55	1.363,40	881,38	1.168,32	735,83	975,39	588,67	780,31	441,50	585,23	294,33

4.4. Doelstellingen

Hoofddoelstelling voor RVO is een Klimaat neutrale bedrijfsvoering in 2030. In hoofdstuk 4.3 is het verschil tussen einddoel en sub-doelstellingen inzichtelijk gemaakt. Voor het einddoel gelden dan de reductiepercentages lineair verdeeld in tussenjaren, zoals als weergegeven in de twee tabellen in hoofdstuk 4.3. Inclusief voor de ketenanalyses (Afval, ICT en Hybride werken).

RVO heeft de volgende (sub)doelstellingen vastgesteld:

Bedrijfsvoering (scope 1 & 2 incl. zakelijke dienstreizen)

1. In 2020 is het wagenpark 20% zero-emissie, in 2028 100%.
2. Voor zakelijke reizen (incl. woon-werkverkeer) in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2016.
3. 25% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019 voor het zakelijk vliegverkeer door RVO.
4. Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030.
5. Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen.
6. Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen

Ketens (scope 3)

1. Afval, 60% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 2019
2. ICT, 10% CO₂-reductie in 2025 met betrekking tot de winning, productie en afvalverwerking van hardware 100% CO₂-reductie wat betreft het energiegebruik van datacentra (vergroening)
3. (concept) Hybride werken, 5% CO₂-reductie in 2024 t.o.v. 2019 van de Scope 3 emissies veroorzaakt door woon-werkverkeer en het aanvullend energieverbruik in de huizen van RVO medewerkers als gevolg van 40% thuiswerken (gemiddeld 2 uit 5 dagen).

RVO wil de eigen CO₂-uitstoot blijvend verminderen in de bedrijfsvoering maar ook in de ketens, door duurzamer te reizen, het wagenpark verder te elektrificeren en het aandeel hernieuwbare energie verder te vergroten. Daarnaast samen met ketenpartners maatregelen nemen in de keten om ook die verder te verduurzamen.

4.5. Voortgang doelstellingen (per scope)

Scope 1&2:

We zijn als RVO niet op de juiste koers, want op basis van de tabellen in hoofdstuk 4.3 is zichtbaar dat de uitstoot op de onderdelen vliegverkeer, zakelijke mobiliteit en verwarmen stijgt.

De CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door het feit dat medewerkers meer op kantoor werken en afspraken buiten de deur maken. Met meer reis bewegingen tot gevolg. Wat een verhoging van de uitstoot ten opzichte van 2022 veroorzaakt. De totale CO₂-uitstoot is nog wel onder het niveau van het basisjaar 2019 (pre-corona).

Er zijn nog niet toereikend maatregelen ingeregeld om stijging te mitigeren in het bijzonder voor zakelijke mobiliteit/reizen deze zijn in de maak.

Scope 3:

We zijn als RVO nog niet op koers, want op basis van de tabellen in hoofdstuk 4.3 is zichtbaar dat de uitstoot dat de totale CO₂-uitstoot nog onder het niveau van het basisjaar 2019 ligt.

We hebben echter een daling ten opzichte van 2019, maar zien een licht stijgende lijn. Als deze stijgende lijn doorzet dan blijven we niet op koers om de doelstelling te behalen.

Er zijn maatregelen ingeregeld om daling in het bijzonder voor ICT en mobiliteit te realiseren. Om de stijging voor woon/werk te mitigeren zijn aanvullende maatregelen nodig hier wordt aan gewerkt.

Het duurzaamheidsdashboard wat wij samen met EZK ontwikkelen. Helpt om de managementinformatie te verschaffen die nodig is om te kunnen (bij) sturen op de afgesproken doelstellingen. Helaas is het nog niet gelukt om alle informatie centraal periodiek te verzamelen. We verwerken in Smarttrackers de verzamelde data uit het dashboard en separaat aangeleverde gegevens om de CO₂-footprint te berekenen voor RVO. De voortgang over het eerste half jaar zal per doelstelling in de volgende hoofdstukken nader worden toegelicht.

4.6. Reductiedoelstelling wagenpark zero-emissie

RVO beschikt in 2023 niet over een eigen wagenpark aan de doelstelling voor 2028 100% zero emissie wordt voldaan.

4.7. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (OV- Auto zakelijk)

Voor zakelijke reizen (incl. woon-werkverkeer) is in het manifest afgesproken om in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2019 te hebben gerealiseerd.

Dienstreizen gemaakt met de privéauto

	2019 S1 (Halfjaar)	2022 S1 (Halfjaar)	2023 S1 (Halfjaar)
Dienstreizen(km)	887.498	1.126.440 (+ 27%)	1.381.195 (+ 55%)

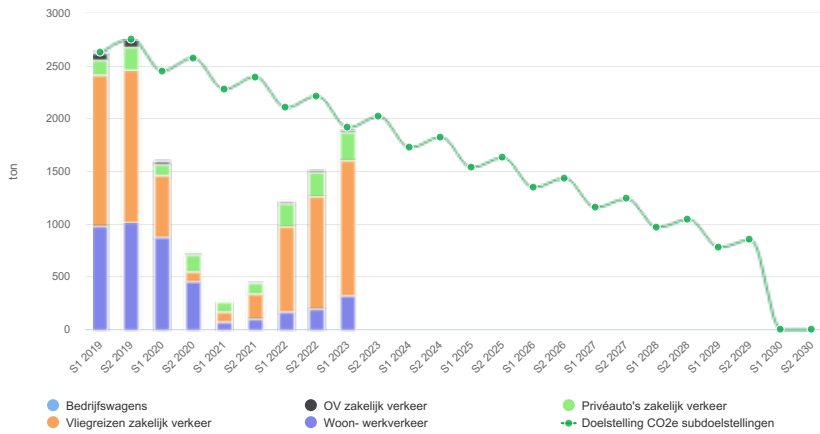
(bron. Smarttrackers)

Conclusie

Het aantal dienstreizen met privé auto gemaakt neemt nog steeds toe ondanks het beleid binnen het RIJK is te kiezen voor OV. Het aantal km ligt boven het afgesproken peiljaar 2019. De stijging van de kilometers is reden voor stijging van de uitstoot.

CO₂e zakelijk reizen en woon- werkverkeer

01-01-2019 t/m 31-12-2030

4.8. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (vliegreizen)

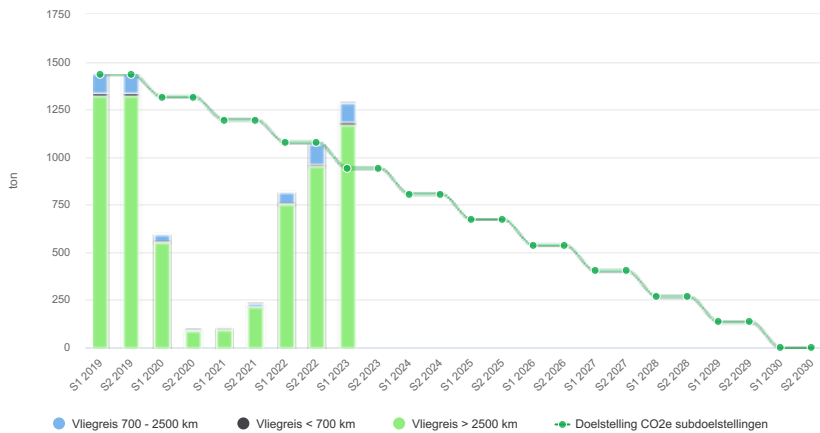
We hebben in het eerste halfjaar van 2023 weer meer vliegreizen gemaakt dan in het eerste halfjaar van 2022. Dit veroorzaakte in 2023 1.280 ton CO₂-uitstoot, dat is minder dan 35% reductie ten opzichte van vliegen in 2019 (1.434 ton CO₂-uitstoot).

Conclusie

We zitten dus boven ons streefpercentage van 25% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019 voor het zakelijk vliegverkeer door RVO. Waardoor we niet aan de doelstelling voldoen. Er is een actieplan opgesteld om deze stroom nader te monitoren voor de komende periode. Om daarna te komen met uitvoering van gerichte maatregelen om te reduceren.

CO₂e vliegreizen

01-01-2019 t/m 31-12-2030

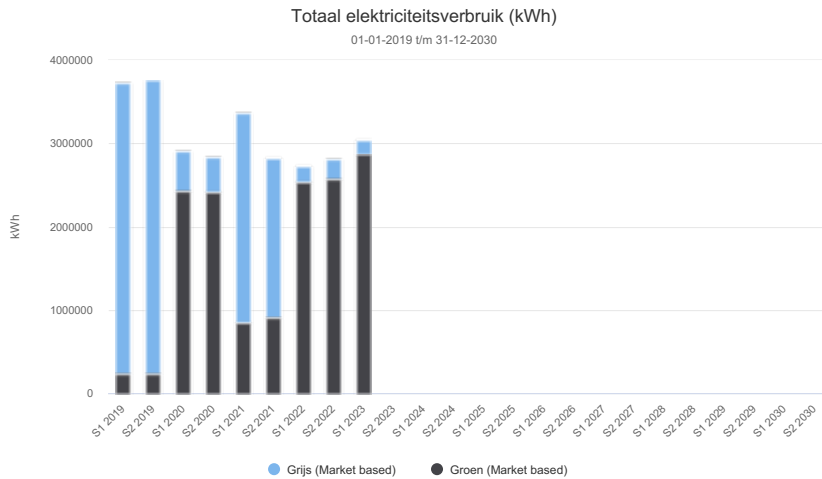

4.9. Reductiedoelstelling Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030

De CO₂-uitstoot als gevolg van het elektriciteitsverbruik is in 2020 en 2021 enorm gedaald als gevolg van een uitgevoerde maatregel elektriciteit te vergroenen van panden van RVO middels GVO's via RVB bij RIJKS locaties en voor huurpanden Specialties (Locatie CC Den Haag) door verhuurder. Dit heeft voor een daling van 95% gezorgd t.o.v. 2019.

Conclusie

Op dit moment is 94% van het elektriciteitsverbruik van RVO hernieuwbaar. Het verder vergroenen van de grijze stroom is nog niet geregeld voor het huurpand Schepersmaat(Nam gebouw)(Assen). Door ook dit verbruik te vergroenen door aankoop van GVO's kan doelstelling worden gerealiseerd.

4.10. Reductiedoelstelling Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen

Bij energieverbruik van de panden moet onderscheid gemaakt worden tussen het elektriciteitsgebruik en verwarming (gas en warmte). De panden zijn niet in eigendom van RVO. Daarom hebben we als RVO een beperkte invloed op het terugdringen van het verbruik als gebruiker op de installaties die in de gebouwen worden gebruikt.

De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Het Rijksvastgoedbedrijf heeft de monitoring van het energieverbruik een energieanalyse gemaakt. Met deze energieanalyses is bekeken welke besparingen op pandniveau te behalen zijn. Voor de daadwerkelijke uitvoering van deze maatregelen zijn wij als RVO afhankelijk van RVB(Route kaart 3.0).

Als gebruiker hebben we echter wel invloed op het energieverbruik in de gebouwen op de temperatuurinstelling op de afdelingen, inrichting en gebruik van de gebouwen.

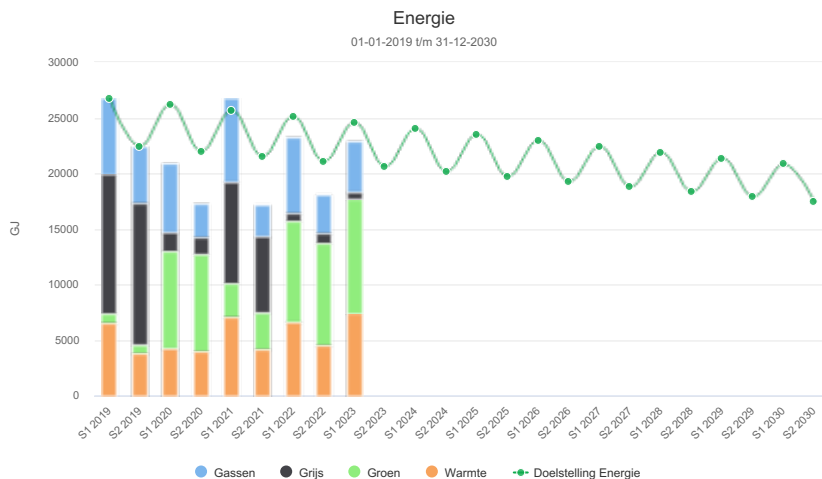
Voor de overige huurpanden is er ook een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden. Hier is de verhuurder verantwoordelijk en zijn wij al gebruiker indirect betrokken.

Conclusie

Het verbruik stijgt voor het gasverbruik, electra en warmte. Totale stijging ligt nog onder de doelstelling, maar alertheid is geboden.

Het feit dat deel van onze kantoren nog bestaat uit verouderde panden en installaties die niet "slim" in te regelen zijn, is een van de oorzaken dat we nog stijgen. De nieuwbouw en renovatie van onze kantoren (Assen, Zwolle en Den Haag) met verbeterde isolatie en instelbare installaties zal reductie doelstelling mogelijk maken.

De resultaten voor energie verbruik afname elektra, warmte en gas zie hier onder.

4.11. Reductiedoelstelling Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen.

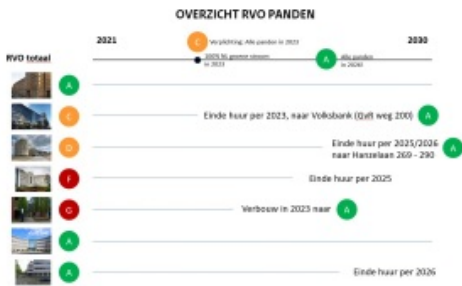
Voor de vastgoedportefeuilles van het Rijk vormen routekaarten de basis voor het verduurzamen van de rijksgebouwen ook een deel van de panden van RVO vallen hieronder. Voor onze gebouwen in de portefeuille is een routekaart beschikbaar(locatie Assen, Zwolle, Utrecht(Nijenoord) en Roermond).

Voor panden die niet onder de vastgoedportefeuille vallen van het RIJK zogenaamde "Specialties", deze panden vallen niet onder de routekaart van het Rijk. Verantwoordelijkheid ligt bij beheerder/eigenaar(locatie Den Haag en Utrecht(Graadt van Roggenweg). Ook hier lopen verduurzamingsplannen. Voor de locatie Den Haag streeft de eigenaar er naar om pand "Paris Proof" te maken.

Voor de panden van RVO zijn er twee panden met een hoog energielabel. Het gaat om de locaties in Assen(label G) en Zwolle(label D). Voor beide locaties zijn nieuwbouw en verbouwingsplannen in (voor)bereiding en uitvoering.

Het Rijksvastgoedbedrijf hanteert onderstaande tijdlijn als overzicht van de duurzaamheidsdoelen tot 2050. Ze nemen duurzaamheidsmaatregelen op natuurlijke momenten, waarmee we zoveel mogelijk op portefeuilleniveau aan de doelen

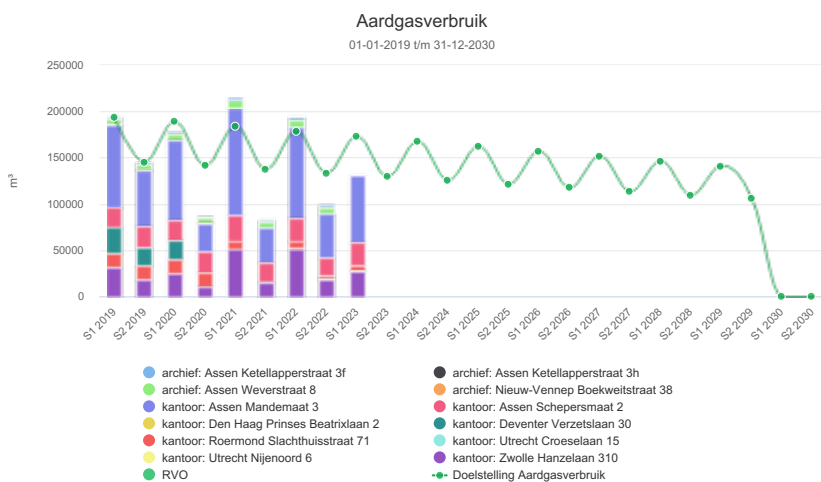
voldoen.

RVB maakt een planning en realiseert de maatregelen op een natuurlijk moment wanneer het financieel en technisch mogelijk is. Er vindt een afweging plaats bij het opstellen van een Meerjaren Onderhouds- en Investeringsprogramma (MOIP).

Conclusie

De panden van de RVO voldoen aan het energie label A uiterlijk in 2030 en zijn daarmee energie zuiniger. De reductie doelstelling kan daarmee worden behaald mits de nieuwbouw en renovatie volgens planning wordt gerealiseerd.

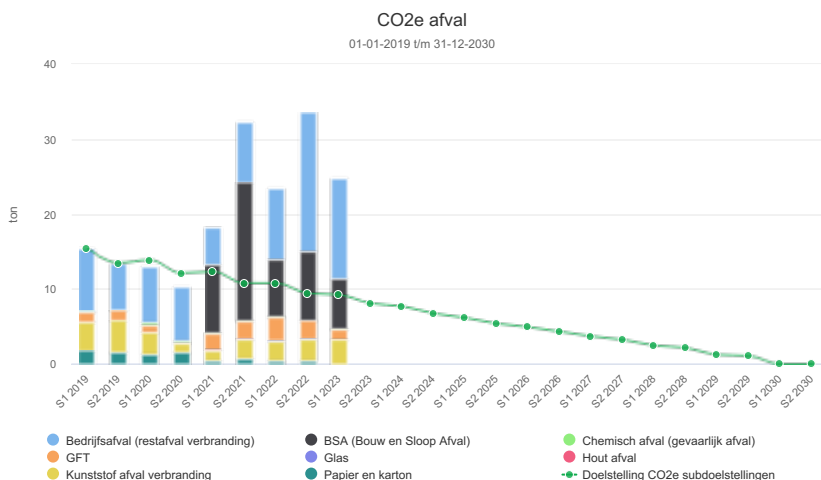
4.12. Reductiedoelstelling Afval (Scope 3)

Per 1 januari 2023 worden de afvalstromen van de Rijksoverheid anders verwerkt op basis van een nieuw contractpartij Seenons. In de nieuwe opzet wordt er centraal gerapporteerd op locatie niveau. De rapportage over het eerste kwartaal 2023 is nog niet volledig, omdat niet alle locaties van RVO onder het RIJKS contract vallen en data ontbreekt. Het gaat hier met name om de locaties die wij huren.

De doelstelling voor afval, 60% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 2019.

Conclusie

Op basis van de verzamelde data in deze ketenanalyse is te zien dat het aandeel restafval groeit. Per locatie zullen wij nader analyseren op welke wijze betere scheiding is in te regelen. Naast de focus op de hoeveelheid bedrijfsafval die verband houdt met verbouwingen in onze panden. Zo lang de restafval stroom wordt verbrand en nog geen ander verwerkingskanaal wordt benut is reductie nog niet te realiseren.

4.13. Reductiedoelstelling ICT (Scope 3)

Het is tot nu toe lastig gebleken om te bepalen hoeveel apparaten nieuw worden aangeschaft door RVO. Dit komt

voornamelijk doordat DICTU de apparaten voor verschillende diensten inkoop. Apparaten kunnen uitgewisseld worden tussen de verschillende diensten. RVO heeft dan niet meer inzichtelijk wanneer deze apparaten zijn aangeschaft. De productie van nieuwe apparatuur is verantwoordelijk voor naar schatting zo'n 40-50% van de CO2 uitstoot door ICT.

Daarnaast is de data nog niet specifiek genoeg toebeding van apparatuur onder andere printers niet volledig betrouwbaar is.

Elektriciteit is alleen het verbruik van datacentra. Het is bij de datacentra die RVO nu gebruikt. Het energieverbruik wordt per serverrack gerapporteerd. Deze worden gebruikt door alle diensten van EZK. Voor RVO is een schatting gemaakt op basis van de hoeveelheid FTE om verbruik te kwantificeren.

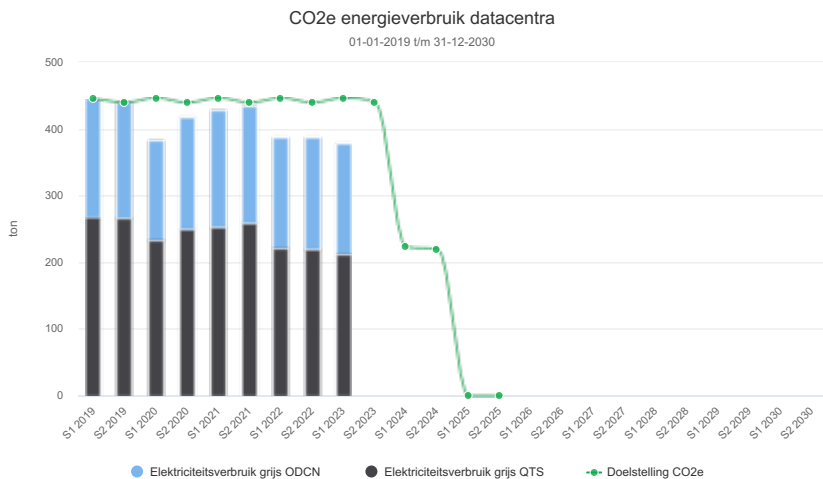
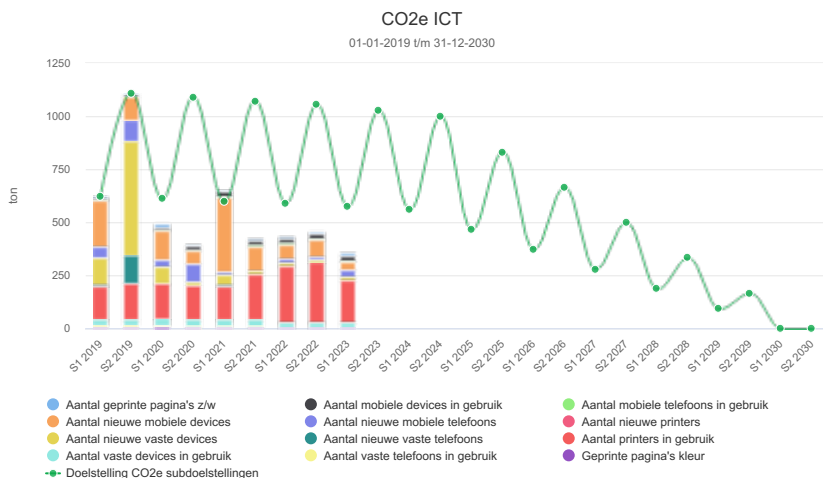
De doelstellingen voor ICT zijn;

- 10% CO₂-reductie in 2025 met betrekking tot de winning, productie en afvalverwerking van hardware
- 100% CO₂-reductie wat betreft het energiegebruik van datacentra (vergroening)

Conclusie

Het duurzaam inkopen van devices, verlengen van gebruikstermijn en inzet op hergebruik na eind gebruikstermijn zorgt voor de gewenste reductie.

Met datacentra is overleg om stroomvoorziening te verduurzamen middels groene stroom(NL opgewekt). Betreft een financieel issue en is daarmee binnen de gestelde termijn oplosbaar.

CO2e energieverbruik datacentra (ton)	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024	S1 2025	S2 2025	S1 2026	S2 2026	S1 2027	S2 2027	S1 2028	S2 2028	S1 2029	S2 2029	S1 2030	S2 2030
Elektriciteitsverbruik grijs ODCN	178,34	174,06	150,38	168,06	174,84	176,89	166,99	168,18	167,10															
Elektriciteitsverbruik grijs QTS	267,85	265,25	233,03	249,92	252,73	257,72	220,45	219,77	211,15															
Totaal	446,18	439,31	383,41	417,98	427,57	434,62	387,44	387,96	378,24															
Doelstelling CO2e	446,18	439,31	446,18	439,31	446,18	439,31	446,18	439,31	446,18	439,31	223,09	219,66	0,00	0,00										

4.14. Reductiedoelstellingen Duurzaam Hybride werken (Scope 3):

Hybride werken heeft veel aandacht in de organisatie, meerdere onderdelen houden zich bezig met deze ontwikkelingen. Gesprekken lopen met belanghebbende om CO₂-reductie op de agenda te houden. Gesprekken zijn gestart met ketenpartners op gebied van Duurzaam Hybride werken hoe uitstoot voorkomen kan worden van woon-werk en inrichting van de thuiswerkplek. Het is niet de bedoeling de reductie van uitstoot van uitstoot van kantoor naar privéwoning van medewerkers te verplaatsen. Hier zal bij maatregelen rekening mee worden gehouden.

	2019 S1 (Halfjaar)	2022 S1 (Halfjaar)	2023 S1 (Halfjaar)
woon-werk	2.174.107	839.989(- 61%)	1.601.925(- 26%)
woon-werk fiets		172.558	317.782

(bron. Smarttrackers)

Woon-werkverkeer

Het aantal woon- werk kilometers neemt ook nog toe ondanks het beleid binnen het RIJK is te kiezen voor OV. Het aantal km ligt nog wel onder het afgesproken aantal in peiljaar 2019.

Via de CAO onderhandelingen loopt sinds september 2021 een pilot om, onder bepaalde voorwaarden en condities, via het IKB budget een leasefiets (elektrische fiets of speed pedelec) aan te schaffen voor woon werkverkeer en zakelijke afspraken. Sinds september 2021 hebben 150 RVO-ers hier gebruik van gemaakt en hierdoor nemen de fietskilometers toe.

Woon-werkverkeer

Het aantal woon- werk kilometers neemt ook nog toe ondanks het beleid binnen het RIJK is te kiezen voor OV. Het aantal km ligt nog wel onder het afgesproken aantal in peiljaar 2019.

Via de CAO onderhandelingen loopt sinds september 2021 een pilot om, onder bepaalde voorwaarden en condities, via het IKB budget een leasefiets (elektrische fiets of speed pedelec) aan te schaffen voor woon werkverkeer en zakelijke afspraken. Sinds september 2021 hebben 150 RVO-ers hier gebruik van gemaakt en hierdoor nemen de fietskilometers toe.

Vergroenen privé woning

Hier voor loopt het project Groen regeling medewerker en biedt de CAO RIJK ruimte voor duurzaamheid investeringen in de woning(middels budget). We willen dit reductiepotentieel te benutten middels het verduurzamen van de energiemix van de privéwoningen van medewerkers.

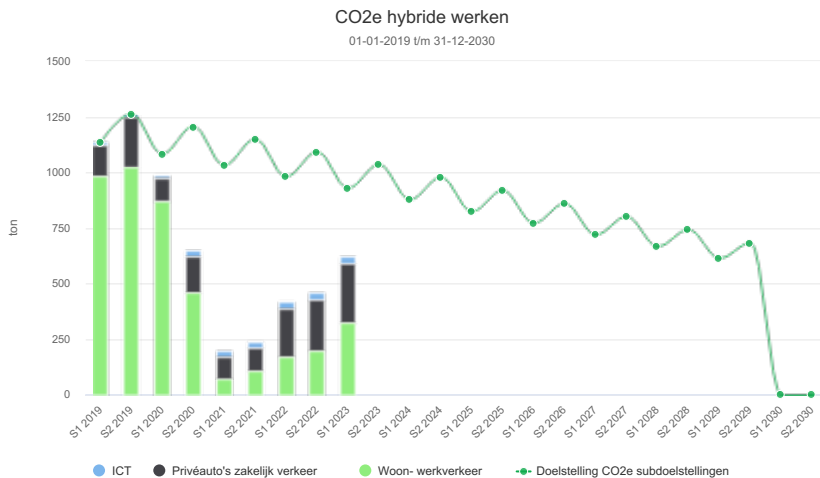
In de grafiek bevat ICT het energieverbruik van mobiele telefoons en devices van RVO.

De (concept) doelstelling voor Hybride werken is: 5% CO₂-reductie in 2024 t.o.v. 2019 van de Scope 3 emissies veroorzaakt door:

1. minder woon-werkverkeer.
2. Energieverbruik naar de huizen van RVO medewerkers als gevolg van 40% thuiswerken (gemiddeld 2 uit 5 dagen) en niet meer op kantoor.

Conclusie

Het woon-werk verkeer neemt toe doordat medewerkers meer naar kantoor komen. Zij doen dit ook meer met de auto en daarop wordt ingezet om naast fietsen in te zetten op meer gebruik van OV. Het verschuiven van energie verbruik naar woning van medewerkers is lastig meetbaar gezien wij nog niet beschikken over juiste informatie. Onder andere of in de thuisituatie ook gebruik wordt gemaakt van groene stroom.

5. Initiatieven

RVO is initiator en deelnemer aan vele initiatieven die zich richten op CO₂-reductie binnen en buiten de eigen organisatiescope. Voor de CO₂-Prestatieladder dient minimaal aan één initiatief actief te worden deelgenomen. We focussen ons op de Green business Clubs in Den Haag en Utrecht.

Green Business Club Den Haag Beatrixkwartier (GBCB)

RVO is als één van de 11 participanten betrokken bij het verduurzamen van het Beatrixkwartier in de Green Business Club Den Haag Beatrixkwartier (GBCB). We leveren een bestuurslid en nemen deel aan de activiteiten van de club.

Het eerste halfjaar zijn er diverse activiteiten georganiseerd. Voor de uitwerking en rapportages verwijzen wij naar de website([Over Ons - Green Business Club - Beatrixkwartier](#)).

Green Business Club Utrecht (GBCU)

RVO is binnen de Green Business Club Utrecht (GBCU) één van de 18 participanten rondom het stationsgebied Utrecht Centraal. Deze Green Business club heeft als missie:

- Een duurzaam gebied dat toekomstbestendig en goed voor het milieu is
- En levendig is met ruimte voor kennisuitwisseling en activiteiten
- Een fysiek groen en schoon gebied.

We hebben zitting in de werkgroep energie en nemen deel aan de activiteiten van de club.

Het eerste halfjaar zijn er diverse activiteiten georganiseerd. Voor de uitwerking en rapportages verwijzen wij naar de website([Samenwerken aan een duurzaam en leefbaar stationsgebied Utrecht \(greenbusinessclub.nl\)](#)).

Dit is een publicatie van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
Contact
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | oktober 2023
Publicatienummer: RVO-226-2023/RP-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.